

מידע בסיסי			
סמסטר אביב תשע"ד			
שם הקורס:	תכנון כולל	מספר הקורס	נקודות זכות:
בין ארכיטקטורה לאמנות; מוזות בעיר			
מיקום הקורס	יום ושעה		
שם המרצה:	אימיל	טלפון	
מעוז אלון	maoz@tavgroup.com	048242193	
קורס סל:	daliakramer@gmail.com	0545320756	
מקום לאמנות			
אדר' דליה קרמר			

תאור הקורס
מקצועות קדם: קורסי תכנון עד ג2
תיאור תמציתי של הקורס
<p>בין ארכיטקטורה לאמנות: מוזות בעיר</p> <p>האמנות, בהיותה נצחית ובת חלוף, ממשית ובדיונית, בהיותה חפשיה מנטל השמוש ומכבד האחריות לדורות, עשויה להציע זירה מבוקרת לנסיגות אדריכליים, מעין מעבדה לבחון, להציג ולהעלות בה לדיון תפישות ורעיונות אדריכליים. בה בעת, מפרה העיסוק האדריכלי את העשייה האמנותית בתובנות על אודות החומר, החלל והאור, על מידת האדם, צרכיו, מאווייו ורשמי חושיו.</p> <p>על המוזיאון: המוזיאון, מקום משכנו של המוזות, הפך במאה האחרונה למוסד חברתי-תרבותי רב חשיבות. שם נאסף אוצר התרבות ושם מתרכז תהליך גיבוש המורשת התרבותית. כזירה להתרחשות אמנותית-תרבותית, המוזיאון נוטל חלק בהתחוללותן של תמורות תרבות, אוסף, ממיין, בוחר, חושף ומציג מושאי תרבות ובכך מזין את השיח הציבורי ומשתתף בעיצוב ערכיו. על רקע עולות סוגיות העוסקות במרכז-שוליים, מוכר-מודר, מותר-אסור וכיו"ב. המוזיאון, אם כן, איננו אך אוצר תרבות כי אם אף יוצר תרבות ומני ובי הריהו גם ממחוללי הווצרותה של תרבות שכנגד, המוצאת בטוי, בין השאר, באמנות מחתרית, באמנויות שוליים ובאמנות רחוב.</p> <p>בתוקף תפקידו זה נועד למוזיאון משנה חשיבות כאירוע עירוני אדריכלי. ואמנם, בערים רבות מהווה מתחם המוזיאון צלע חיונית באקרופוליס התרבותי.</p> <p>על הגבול: גבול הוא כלי ראשון בארכיטקטורה: בין חושך לאור, בין מים לשמים, בין חוץ ופנים, בין צבור לפרט; גבול בין מקום למקום, בין זמן לזמן, בין שמושים, בין תרבויות, בין רקמות, תצורות, בין חמרים...; בין תרבות לטבע, בין קדש לחול, בין אמנות לחיים...; גבול בין דיסציפלינות...</p> <p>הגבול הוא מקום לעצמו, דרך כלל עשיר ורב פנים מן השדות הגובלים בו. שם התופעות מתחלפות, משתנות, שם המקומות עוברים ושבים ומשחקים בתפקידם, מקומות שבין ערביים, מקומות שבשוליים, מקום למחשבה.</p> <p>הסטודיו יעסוק בבחינתם/הרחבתם של גבולות מוכרים ובחיפוש אחר מה שיש בתוך השטח המפורז הזה, על ההזדמנויות שקפולות בו. הסטודנטים יתבקשו ליזום פעולה תכנונית מקומית-עירונית, שתציע זירה להתרחשות של מפגש בין-תחומי, פעולה המודעת לתחום פעולתה ולגבולותיו, ששואלת על תקפותם של הגבולות הללו ומבקשת לאתר את אותם מצבי ביניים, אותם מקומות ללא שם, ולעשות בהם פעולה חוצה גבולות, מאחה וקושרת, פעולה מחייה.</p> <p>פעולה זו, נשאל, האם ניתן לראותה כרצף בין תחומי, שאינו בהכרח נשמע לגבולות מוסכמים, הנמתחים בין אומנויות מסורתיות, אלא בוחנם מחדש? מהי מהותה של פעולת הגומלין בין היוצר, היצירה והמשתמש, בין אם הוא צופה, מציג או עובר אורח? היכולו שלבי התכנון, הביצוע והשימוש לפעול כמחזור שלם, רצוף וגמיש?</p> <p>גם את גבולות הנתיבים המוצעים בפקולטה נרצה לבחון: תכנון עירוני, שימור, היבטים חברתיים-קהילתיים, בניה בת-קיימא, אמנות... כל אלה נכרכים זה בזה.</p> <p>בין השאר, יתמודדו הסטודנטים עם שאלות הנוגעות לתפקיד המוזיאון, תפקיד האמנות, לצד הבנת העיר, תפקודיה, צרכיה וקהילותיה. בהמשך לכך יציעו התערבות במבנה מוזיאון רמת גן: בתוכו, בסביבתו ובתווך (הקליפה-מעטפת) שביניהם, תוך ניצול מצע המוזיאון כמנוף לחולל פעולת ריפוי עירונית.</p>
הקורס מיועד לסטודנטים לארכיטקטורה בשנה ג'-ד' (קורס ורטיקלי)

דרך העבודה

הסטודיו יתקיים בשני מפגשים שבועיים, בימי ראשון ורביעי, בני חמש שעות כל אחד, שיכללו דיונים, הנחיות אישיות, הרצאות אורח וסיורים. בד בבד ישתתפו הסטודנטים בקורס **מקום לאמנות- המוזיאון ומרחבים אחרים**, שיועבר על ידי אדר' דליה קרמר, אשר תכניו יתמכו בעבודת הסטודיו ויתנו דגשים תיאורטיים ומעשיים.

הפעולה: תכנון התערבות של קבע באתר מוזיאון עירוני (ייתכן מוזיאון רצת גן) וסביבתו, בהיקף בר השפעה על המרחב הציבורי העירוני.
לצד זה, התנסות בפעולה זמנית המתערבת במרחב המטופל.

מהלך הסמסטר:

- עבודה בו זמנית דו כיוונית על ציר המיקרו-מקרו, מן הפרט אל הכלל ומן הכלל אל הפרט; 1. לימוד האתר: סיור, תיעוד וניתוח. 2. התנסות בפעולה זמנית בתווך שבין העיר למוזיאון (כארבעה שבועות).
- הצעת התערבות ראשונית (כשבועיים).
- גיבוש פרוגרמה (כשבועיים)
- פיתוח הפרויקט
- הגשה מסכמת

פעולות נלוות:

- הרצאות אורח, בין השאר: ד"ר דוד בהר, פרופ' מיכה לוין, ד"ר ניב שפירא, בילו בליך, אדר' יואב טריפון ועוד (לתיאום בהמשך). ההרצאות תתנה בשיתוף עם קורס הסל.
- סיורים: מוזיאון תל אביב לאמנות, מוזיאון עין חרוד ועוד.
- הגשות ביניים בטכניון/באתר
- לימוד תקדימים

חומרים

תקדימים ארכיטקטוניים (רשימה חלקית):

Pompidou Centre, Paris, Renzo Piano & Richard Rogers
 New State Gallery, Stuttgart, James Stirling
 Guggenheim Museum, Bilbao, Frank Gehry
 Musee Rodin, Paris, Jean Auber
 Guggenheim Museum, New York, Frank Lloyd Wright
 Musée d'Orsay, Paris, Pierre Colboc, Renaud Bardon and Jean-Paul Philippon
 Whitney Museum of American Art, New York, Renzo Piano
 Kunsthal, Rotterdam, OMA
 PAMN, Perez Art Museum Miami, Herzog&de Meuron
 Maxxi Museum, Rome, Zaha Hadid
 MoMA, New York, Yoshio Taniguchi, Edward Durell Stone, Philip L. Goodwin
 VCU- institute for contemporary art, Virginia, Steven Holl
 Kolumba Museum, Cologne, Germany, Peter Zumthor

Art Institute of Chicago Modern Wing, Chicago, Renzo Piano

Louvre Museum, Abu Dhabi, Jean Nouvel

מוזיאון ישראל, ירושלים, אל מנספלד

מוזיאון תל אביב לאמנות, דן איתן ויצחק ישר

מוזיאון עין חרוד, שמואל ביקלס

רשימת אמנים/יוצרים (חלקית)

Buckminster Fuller, Diller & Scofidio, Haus – Rucker – Co., Lebbeus Woods, Joseph Beuys, Allan & Ellen Wexler, Daniel Buren, Georges Rousse, Walter de Maria, Vito Acconci, Merio Merz, Tatlin, Christo, Mary Miss, James Smithson, Gordon Matta-Clark, Dennis Adams, Tadashi Kawamata, Dan Graham, Ward Shelley, Robert Irwin, Rachel Whiteread, Andy Goldsworthy, Broken Fingaz

רשימת קריאה (חלקית):

אזולאי, אריאלה. 1999. אימון לאמנות: ביקורת הכלכלה המוזיאלית. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.
ואלרי, פול. 1994 [1924]. אופאלינוס או האדריכל. (תרגום: דן צלקה ועמינדב דיקמן. ירושלים: כרמל.
ברוק, פיטר, 1968, החלל הריק, הוצאת אור עם.
פלאולוג, טרטיי, 2004, שיחות עם ברנקווי, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
בורחס, חורחה לואיס, 2007, מלאכת השיר, הוצאת בבל.
אגסי, מאיר, הכד מטנסי – מבחר מאמרים על אמנים, אמנות והתבוננות 1983-1997, הוצאת עם עובד
אגסי, מאיר, מוזיאון מאיר אגסי: חלל מנטלי, מטאפורי, ממשי, (קטלוג תערוכה. אוצר: יניב שפירא), הגלריה
האוניברסיטאית לאמנות ע"ש גניה שרייבר, אוניברסיטת תל אביב, משכן לאמנות ע"ד חיים אתר עין חרוד.
הרברט, זביגנייב 2004, ברברי בגן, הוצאת כרמל.
אריסטו, פואטיקה (תרגום לעברית והוספת מבוא, הערות ומאמר סיכום ע"י יואב רינון), 2003, הוצאת מאגנס.
סאראמאגו, ז'וזה, 1990, דברי ימי מנזר, הספריה החדשה.
בנימין, וולטר, 1996 (תרגום ע"י דוד זינגר), הרהורים – מבחר כתבים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
פרק, ז'ורז', 1998 (תרגום ע"י דן דאור ואוולין עמר), חלל וכו': מבחר מרחבים, הוצאת בבל.
קולהאס, רם, 2010 (תרגום ע"י אור אלכסנדרוביץ'), הזיית ניו יורק, הוצאת בבל
ויטרוביוס, 1997 (בתרגום ע"י רוני רייך), על אודות האדריכלות, הוצאת דביר

Alexander, Christopher, A Pattern Language

Cohen, Shelly. 2004. A moment of Change? Transformations in Israeli Architectural Consciousness Following the 'Israeli Pavilion' Exhibition. In: Constructing a Sense of Place: Architecture and the Zionist Discourse, edited by Haim Yacobi. England: Ashgate, Aldershot, Hants.

Duncan, Carol. 1995. Civilizing Rituals: Inside Public Art Museums. London and New York: Routledge.

Hooper-Greenhill, Eilean. 2000. Museums and Interpretation of Visual Culture. London and New York: Routledge.

Levin, Michael. 1983. The Modern Museum: Temple or Showroom. Jerusalem: Dvir.

O'Doherty, Brian. 1976. Inside the White Cube- The Ideology of the Gallery Space. Santa Monica: The Lapis Press.

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל מפגשי הסטודיו.

הגשות

- הגשת תרגילים מקדימים

- הגשות ביניים (2)

- הגשה סופית

מדיניות

קריטריונים להערכת העבודה של הסטודנט

נוכחות והשתתפות פעילה בסטודיו 10-15%

התקדמות והתפתחות הפרויקט 45-50%

הגשה סופית 40%

לוח זמנים

שבוע	נושא	אירועים
שבועות 1-4	פעולה זמנית	הרצאת/סדנת אורח
	לימוד וניתוח האתר	סיור באתר
שבועות 5-6	הצעת התערבות ראשונית	לימוד תקדימים סיורים לימודיים הרצאת אורח
שבועות 7-8	גיבוש פרוגרמה	הגשת ביניים בשבוע 7
שבועות 9-13	פיתוח הפרויקט	הגשה סופית והגשת פורטפוליו

מועדי הגשות ואירועים (חלקי)

תאריך	אירוע	הערות
(יתואם בהמשך)	סיור בסביבת מוזיאון (רמת גן ?)	
	הרצאת אורח	
	סיור במוזיאון תל אביב	
	הגשת ביניים	
	הרצאת אורח	
	הגשת ביניים	
	סיור במוזיאון עין חרוד – מפגש עם האוצר יניב שפירא	
	הגשה מסכמת	